

Työturvallisuuslaki (738/2002) edellyttää, että työnantajan on riittävän järjestelmällisesti selvitettävä ja tunnistettava työstä, työtilasta, muusta työympäristöstä ja työolosuhteista aiheutuvat haitta- ja vaaratekijät. Kaikkia vaaratekijöitä ei aina voida kokonaan poistaa ja tällöin on arvioitava niiden merkitys työntekijöiden turvallisuudelle ja terveydelle. Velvoite koskee kaikkia työpaikkoja. Lainsäädännössä ei varsinaisesti mainita termiä riskien arviointi, mutta käytössä nimitys on vakiintunut.

Mitä työn vaarojen selvittäminen ja arvioiminen on?

Työn vaarojen kattava selvittäminen ja arviointi on turvallisuustoiminnan perustyökalu, joka toimii pohjana työsuojelun toimintaohjelman laatimiselle. Lisäksi sillä luodaan perusta työturvallisuuslain mukaiselle turvallisuusjohtamiselle.

Työn vaarojen selvittäminen ja arviointi varmistaa yrityskohtaisesti oleellisten, turvallisuutta vaarantavien tekijöiden tunnistamisen ja niiden poistamisen oikea-aikaisesti ja kustannustehokkaasti.

Työn vaarojen selvittämisellä ja arvioinnilla tarkoitetaan järjestelmällistä ja laaja-alaista toimintaa, jossa tunnistetaan työhön ja työympäristöön liittyviä vaaroja sekä määritetään niiden aiheuttamien riskien suuruutta. Kun arviointia laajennetaan käsittämään toimenpiteiden valinta, toteutus ja seuranta voi-

daan jo puhua riskienhallinnasta seuraavan kaavion mukaisesti.

Työn vaarojen selvittäminen ja arviointi on jatkuvaa toimintaa

Työn vaarojen selvittäminen ja arviointi ei ole kertaluontoinen toimenpide, vaan jatkuvaa turvallisuuden kehittämistä. Keskeistä on riskien priorisointi, jonka tarkoituksena on löytää suurimmat ja merkittävimmät riskit.

Työympäristön tason mittareiden (mm. ELMERin ja TR-mittari) tai turvallisuusanalyysien avulla voidaan seurata riskienhallintakeinojen vaikuttavuutta, mutta niiden käyttö ei poista velvoitetta tehdä lainsäädännön tarkoittamaa vaarojen selvitystä ja arviointia.

Turvallinen yritys -palvelu

Fennia tarjoaa lakisäätöiden tapaturmavakuutuksen asiakkailleen, jolla voi tehdä tietokoneella tai älylaitteella vaarojen selvityksen ja riskien arvioinnin. Tällöin tehdyt riskien arvioinnit löytyvät kootusti samasta paikasta, kartoituksiin voi lisätä kuvia ja työkalu ohjaa kartoituksen tekemistä.

Työn vaarojen selvittämisen ja arvioinnin vaiheet

Arvioinnin suunnittelu ja lähtötietojen keräys. Arvioinnin aluksi kootaan arviointiryhmä, määritellään aikataulu ja resurssit sekä valitaan arviointikohteet. Tarpeellisia lähtötietoja ovat muun muassa sattuneet tapaturmat ja läheltä piti -tilanteet, sairauspoissaolot, työsuojelutarkastukset, mittaukset sekä työterveyshuollon työpaikkaselvitys. Arvioinnin aloittamisesta, etenemisestä ja tuloksista on hyvä tiedottaa työpaikalla.

Vaaratekijöiden tunnistus on tärkeimpiä vaiheita. Siinä tunnistetaan kaikkia niitä tekijöitä tai olosuhteita, jotka voivat saada aikaan haitallisen tapahtuman (vaaroja). Yksinkertaisin keino on käyttää apuna erilaisia tarkastuslistoja, joita on saatavilla lukuisia.

Jos havaitaan vaaroja, jotka ovat heti poistettavissa, ne poistetaan, eikä niitä ole tarpeen enää arvioida.

Riskin suuruuden määrittäminen. Riskillä kuvataan vaaran suuruutta, joka muodostuu haitallisen tapahtuman todennäköisyyden ja seurauksen vakavuuden yhdistelmästä. Apuna käytetään usein oheista riskimatriisia.

Tapahtuman todennäköisyys	Seurausten vakavuus		
	Vähäiset	Haitalliset	Vakavat
Epätodennäköinen	1. Merkityksetön riski	2. Vähäinen riski	3. Kohtalainen riski
Mahdollinen	2. Vähäinen riski	3. Kohtalainen riski	4. Merkittävä riski
Todennäköinen	3. Kohtalainen riski	4. Merkittävä riski	5. Sietämätön riski

Riskien merkittävyyden arvioinnissa keskitytään aluksi suurempiin riskeihin ja päätetään, onko riskin pienentäminen aiheellista vai ei. Hyvä lähtökohta on, että oman yrityksen kannalta oleelliset asiat laitetaan kuntoon ensimmäiseksi.

Toimenpiteiden valinta ja toteutus on vaihe, jossa riskin suuruuden mukaan kohdistetaan tapauksiin sopivat torjuntatoimenpiteet eli riskienhallintakeinot. Tavoitteena on löytää toimenpiteet, joilla vaaraa aiheuttavat tekijät saadaan poistettua tai riskit pienennettyä hyväksyttävälle tasolle oikea-aikaisesti ja kustannustehokkaasti.

Tehtyjen korjaustoimenpiteiden vaikuttavuutta pitää seurata jatkuvasti. Työn vaarojen selvittämistä ja arviointia tulee päivittää aina kun tehdään työn turvallisuuteen vaikuttavia muutoksia.

Arvioinnin tuloksia voidaan käyttää hyödyksi työsuojelun toimintaohjelman lisäksi muun muassa työohjeiden, perehdytyksen, työpisteiden ja erinäisten selvitysten suunnittelussa. Työn vaarojen selvittämisen ja arvioinnin avulla yrityksen on mahdollista löytää juuri oman toimintansa kannalta keskeisimmät työturvallisuutta parantavat asiat.

Lisätietoa

Työsuojelu | tyosuojelu.fi

Työturvallisuuskeskus | ttk.fi

Työterveyslaitos | ttl.fi

PK-RH-riskienhallinta | pk-rh.fi

Turvallinenyritys.fi

Tämä tietokortti on laadittu antamaan tietoa keskeisimmistä työturvallisuusasioista. Fenniaan ei voida kohdistaa vaatimuksia tämän tietokortin perusteella.